

Statistik 2011

Revideret den 1. juli 2013

Virksomheden i de regionale samråd og i Ankenævnet i sager om svangerskabsafbrydelse, fosterreduktion og sterilisation

Indhold

1. De regionale samråds virksomhed i 2011

1.2. Svangerskabsafbrydelse efter udløbet af 12. svangerskabsuge

1.2.1 Ansøgninger om svangerskabsafbrydelse

1.2.2 Tilladelser og afslag på ansøgninger om svangerskabsafbrydelse

1.2.3 Begrundelser for tilladelser, jf. sundhedslovens § 94, stk. 1, nr. 1- 6

1.2.4 Ansøgninger om tilladelse til svangerskabsafbrydelse uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver

1.3. Fosterreduktion

2. Ankenævnets virksomhed i 2011

2.1. Alle ankesager

2.2. Ankesager vedrørende svangerskabsafbrydelse

2.3. Ankenævnets ændringer af samrådenes afgørelser

Der er i årene til og med 2010 udgivet en årsberetning for Ankenævnet i sager om svangerskabsafbrydelse, fosterreduktion og sterilisation. Som et følge af Sundhedsstyrelsens ressourcetilpasning er det besluttet at ophøre med udgivelsen af årsberetninger. I stedet vil der på Sundhedsstyrelsens hjemmeside blive offentliggjort en årlig statistik over virksomheden i de regionale samråd og ankenævnet vedrørende svangerskabsafbrydelse, fosterreduktion og sterilisation.

Denne statistik for 2011 er en videreførelse af de statistiske informationer fra den seneste årsberetning for 2010.

Ankenævnet vil i 2013 i dialog med abortsamrådene se på behovet for en opdatering af disse statistiske informationer, så de imødekommer den aktuelle efterspørgsel efter statistiske oplysninger på dette område.

1. De regionale samråds virksomhed i 2011

1.2. Svangerskabsafbrydelse efter udløbet af 12. svangerskabsuge

Sundhedslovens betingelser for svangerskabsafbrydelse:

§ 92. En kvinde kan uden tilladelse få sit svangerskab afbrudt, hvis indgrebet kan foretages inden udløbet af 12. svangerskabsuge og kvinden, efter at reglerne i § 100 er iagttaget, fastholder sit ønske om svangerskabsafbrydelse.

§ 93. Selv om 12. svangerskabsuge er udløbet, kan en kvinde uden særlig tilladelse få sit svangerskab afbrudt, hvis indgrebet er nødvendigt for at afværge fare for hendes liv eller for en alvorlig forringelse af hendes legemlige eller sjælelige helbred og denne fare er udelukkende eller ganske overvejende lægefagligt begrundet.

§ 94. Er 12. svangerskabsuge udløbet, kan en kvinde få tilladelse til svangerskabsafbrydelse, hvis

1) svangerskabet, fødslen eller omsorgen for barnet medfører fare for forringelse af kvindens helbred på grund af foreliggende eller truende legemlig eller sjælelig sygdom eller svækkelsestilstand eller som følge af hendes øvrige livsforhold,

2) graviditeten skyldes omstændigheder som nævnt i straffelovens § 210 eller §§ 216-224,

3) der er fare for, at barnet på grund af arvelige anlæg eller beskadigelse eller sygdom i fostertilstanden vil få en alvorlig legemlig eller sjælelig lidelse,

4) kvinden på grund af legemlig eller sjælelig lidelse eller svag begavelse ikke formår at drage omsorg for barnet på forsvarlig måde,

5) kvinden på grund af ung alder eller umodenhed ikke for tiden formår at drage omsorg for barnet på forsvarlig måde eller 6) svangerskabet, fødslen eller omsorgen for barnet må antages at ville medføre en alvorlig belastning af kvinden, som ikke kan afværges på anden måde, således at det af hensyn til kvinden, til opretholdelsen af hjemmet eller omsorgen for familiens øvrige børn må anses for påkrævet, at svangerskabet afbrydes. Ved afgørelsen tages hensyn til kvindens alder, arbejdsbyrde og personlige forhold i øvrigt samt til familiens boligmæssige, økonomiske og helbredsmæssige forhold.

Stk. 2. Tilladelse til svangerskabsafbrydelse må kun gives, hvis de forhold, der begrunder ansøgningen herom, har en sådan vægt, at det findes berettiget at udsætte kvinden for den forøgede helbredsmæssige risiko, som indgrebet nu indebærer.

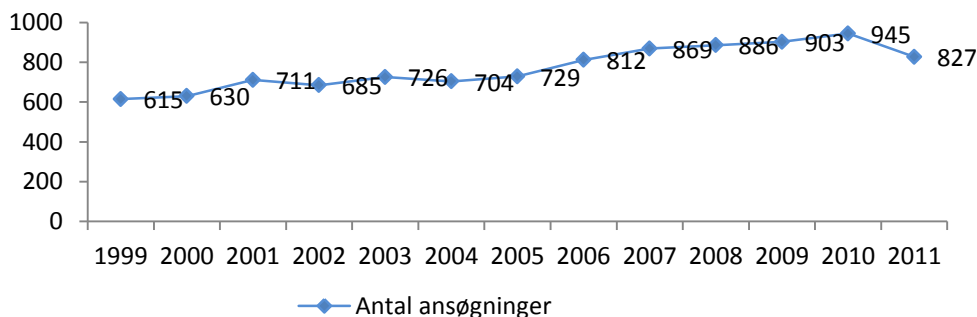
Stk. 3. Må fosteret antages at være levedygtigt, kan tilladelse til svangerskabsafbrydelse kun gives, såfremt de i stk. 1, nr. 3, nævnte omstændigheder med afgørende vægt taler for det.

1.2.1 Ansøgninger om svangerskabsafbrydelse

De regionale samråd modtog i 2011 i alt 827 ansøgninger tilladelse til svangerskabsafbrydelse efter udløbet af 12. svangerskabsuge, jf. sundhedsloven § 94 stk. 1, nr. 1-6. Antallet af ansøgninger faldet med 12,5 % i forhold til 2010, hvor der var 945 ansøgninger.

Nedenstående diagram viser udviklingen i antallet af ansøgninger i perioden 1999-2011:

a) Antal ansøgninger 1999-2011

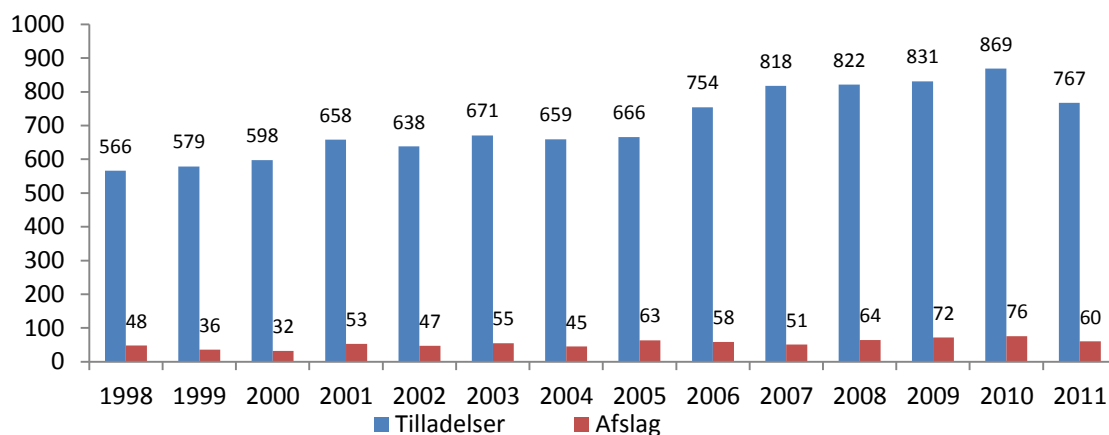

Frem til 2000 lå antallet af ansøgninger nogenlunde stabilt på lidt over 600 ansøgninger årligt. Fra 2001 til 2004 lå niveauet omkring 700 ansøgninger årligt. Siden 2005 er der hvert år sket en stigning indtil 2010 som toppede med 945 ansøgninger. Med 827 ansøgninger i 2011 er der for første gang siden 2004 sket et fald i antallet af ansøgninger.

1.2.2 Tilladelser og afslag på ansøgninger om svangerskabsafbrydelse

Samrådene gav i alt 767 tilladelser og 60 afslag (7,8 %) på ansøgninger om svangerskabsafbrydelse i 2011. Hertil kommer 7 tilfælde, hvor ankenævnet ændrede et afslag fra samrådene til en tilladelse, jf. pkt. 2.1. Det samlede antal tilladelser til svangerskabsafbrydelser i 2011 var således 774. Fordelt på henholdsvis tilladelser og afslag ser udviklingen således ud:

b) Tilladelser og afslag i henhold til § 94, stk. 1, nr. 1-6, 1999-2011

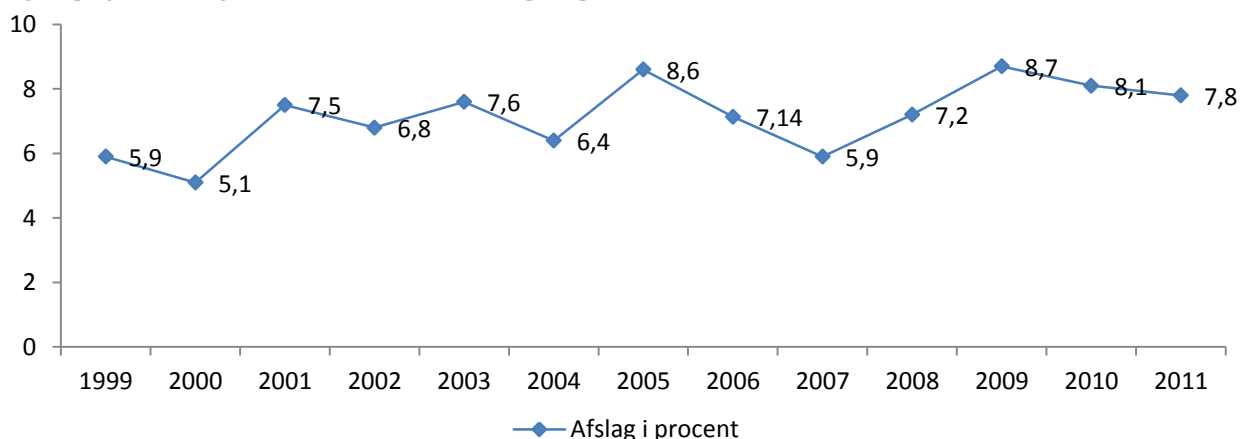

Der er i de senere år givet omkring 650 - 800 tilladelser til svangerskabsafbrydelser om året. Siden 2005 er antallet steget signifikant, indtil det for første gang i perioden er faldet i 2011.

I 2011 var afslagsprocenten i forhold til det samlede antal ansøgninger på 7,8 procent.

Den følgende graf viser udviklingen:

c) Afslag i procent af det samlede antal ansøgninger i henhold til § 94, 1999-2011

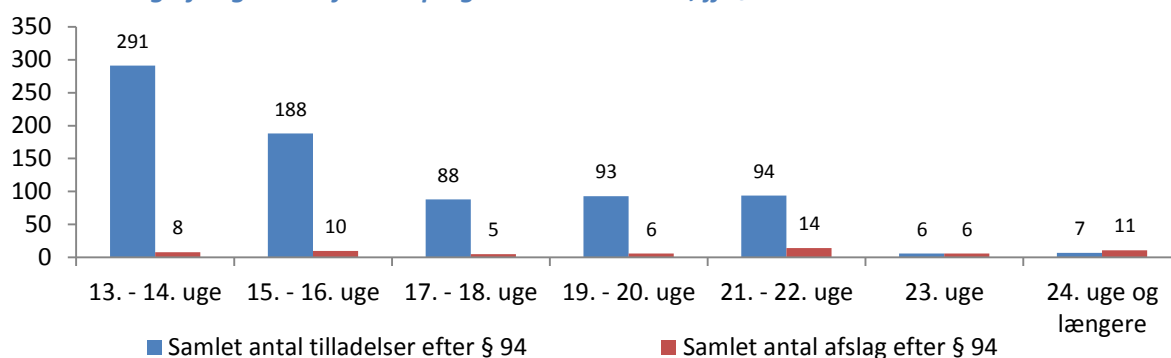

Andelen af ansøgninger, hvor der er givet afslag, har gennem de senere år ligget nogenlunde stabilt med små svingninger.

Af tilladelser givet i 2011 blev 74 % givet inden udløbet af uge 18.

Den følgende graf viser tilladelser og afslag i 2011 fordelt på graviditetens alder:

d) Tilladelser og afslag i 2011 fordelt på graviditetens alder, jf. § 94

e) Tilladelser fordelt efter graviditetens alder, 1999-2011

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
13.-14. uge	170	187	201	203	235	262	297	310	293	323	311	333	291
15.-16. uge	147	155	170	148	160	146	162	159	214	187	184	230	188
17.-18. uge	107	129	124	135	111	103	77	93	108	103	107	74	88
19.-20. uge	107	80	112	84	88	92	81	124	97	94	111	96	93
21.-22. uge	30	32	39	44	55	42	37	59	89	92	102	126	94
23. uge og senere	19	15	12	24	22	14	12	9	17	23	16	10	13

Stigningen de senere år i antallet af tilladelser i 13. - 14. uge og i 15. - 16. uge er i 2011 vendt til et svagt fald. Der ses samtidig en svag stigning i tilladelser i 17. - 8. uge, og i 21. - 22. uge, og derefter en stigning efter 23. uge og senere.

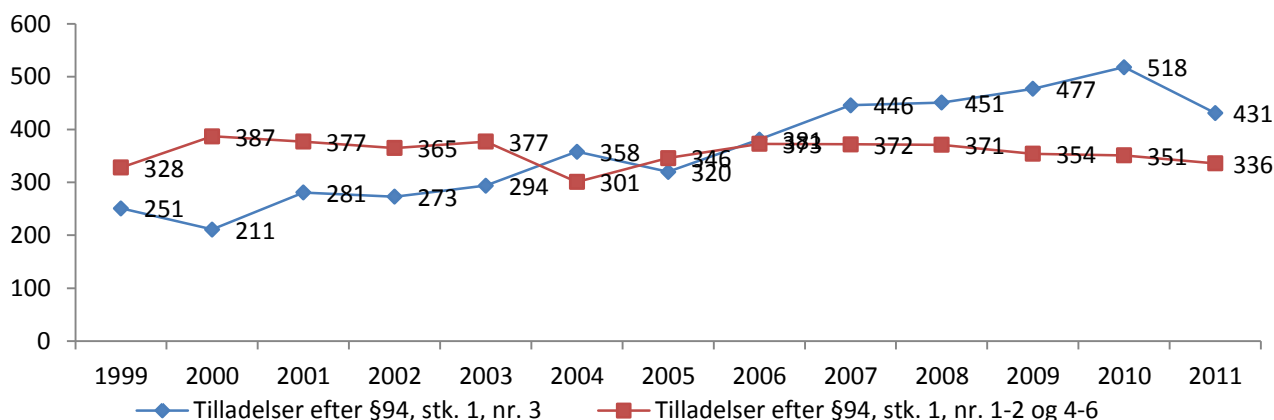
1.2.3 Begrundelser for tilladelser, jf. sundhedslovens § 94, stk. 1, nr. 1- 6

Af de i alt 827 ansøgninger i 2011 var de 441 (53,3 %) begrundet *i faren for, at barnet ville blive født med en alvorlig legemlig eller sjælelig lidelse*, jf. sundhedslovens § 94, stk. 1 nr. 3. Der blev med denne begrundelse givet 431 tilladelser (svarende til 56,2 % af samrådenes samlede antal tilladelser i 2011) samt 10 afslag. Dette er et fald i forhold til 2009 og 2010, hvor disse tilladelser udgjorde henholdsvis ca. 57 % og 60 %. I 2010 blev der således givet 518 tilladelser mod 431 i 2011.

Antallet af tilladelser med andre begrundelser, dvs. på andre indikationer, herunder på grund af risikoen for kvindens helbred eller på grund af sociale årsager, jf. sundhedslovens § 94, stk. 1, nr. 1, 2, 4, 5 og 6, har ligget nogenlunde stabilt gennem årene. Antallet af tilladelser i 2011 var 336 og i 2010 var det 351.

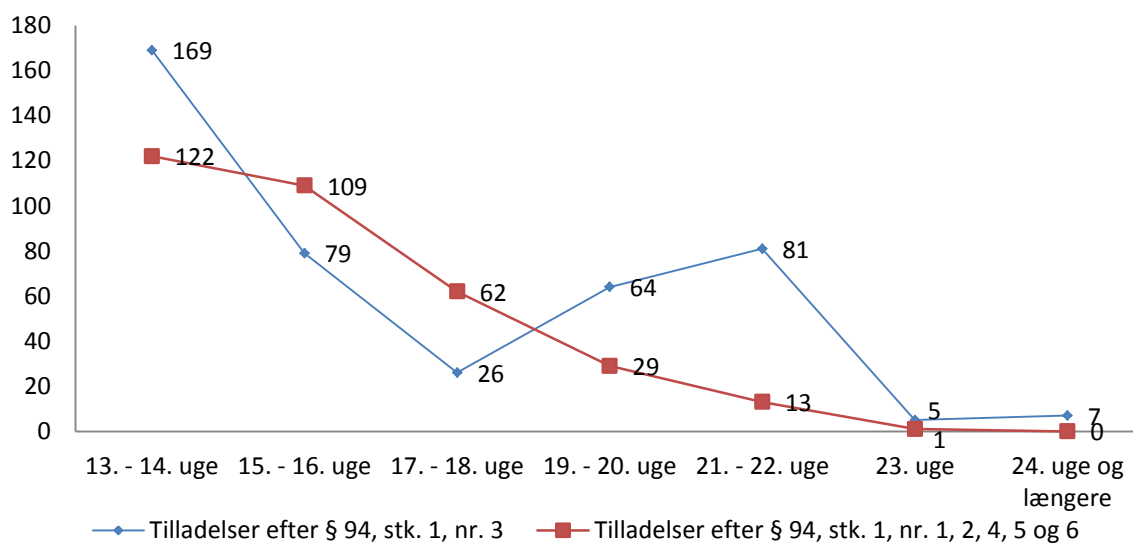
Udviklingen over en årrække ses af nedenstående graf:

f) Tilladelser efter § 94, stk. 1 nr. 3 og tilladelser efter § 94, stk. 1, nr. 1, 2, 4, 5 og 6, 1999-2011

56 % af alle tilladelser i 2011 blev givet på grund af faren for, at barnet ville blive født med en alvorlig legemlig eller sjælelig lidelse, jf. § 94, stk. k. 1, nr. 3. 44 % af tilladelseerne er givet med andre begrundelser, jf. § 94, stk. 1, nr. 1, 2, 4, 5 og 6, herunder på grund af risiko for kvindens helbred eller på grund af sociale årsager.

g) Tilladelser i 2011 fordelt på graviditetens alder efter § 94, stk. 1, nr. 3 og efter § 94, stk. 1, nr. 1, 2, 4, 5 og 6

De fleste tilladelser efter § 94, stk. 1, nr. 3 er givet i ugerne efter den almindelige nakkefoldsscanning i 13. uge og efter misdannelsesscanningen i 18. -19. uge.

Antallet af tilladelser efter sundhedslovens § 94, stk. 1, nr. 1, 2, 4, 5 og 6, herunder på grund af risikoen for kvindens helbred eller på grund af sociale årsager er jævnt faldende efter udløbet af 16. uge.

1.2.4 Ansøgninger om tilladelse til svangerskabsafbrydelse uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver

Sundhedslovens regler om fremgangsmåde:

§ 98. Anmodning om svangerskabsafbrydelse eller fosterreduktion skal fremsættes af kvinden selv.

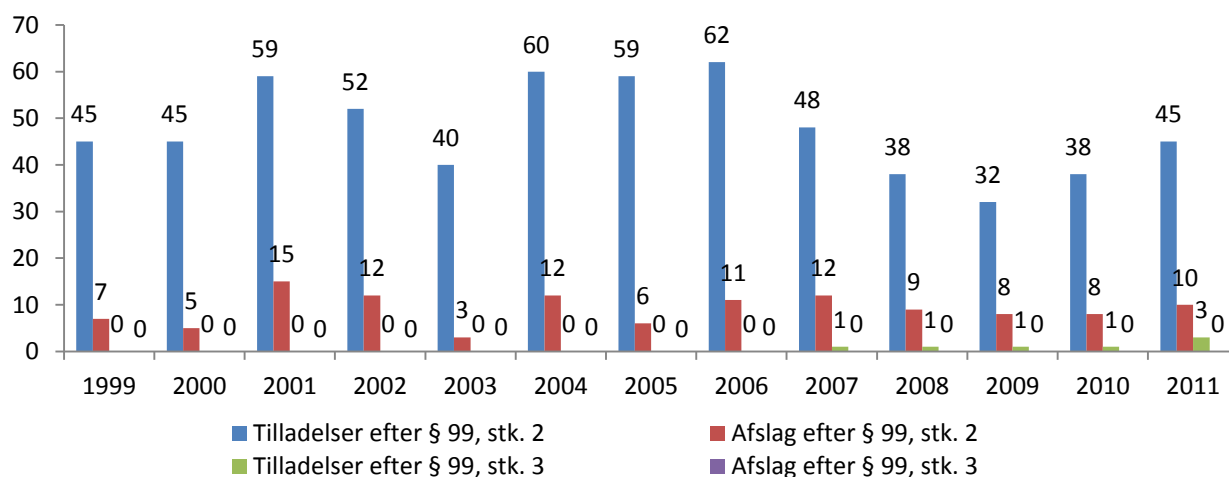
Stk. 2. Er kvinden på grund af sindssygdom, hæmmet psykisk udvikling, alvorligt svækket helbred eller af anden grund ude af stand til at forstå betydningen af indgrebet, kan samrådet, når omstændighederne taler derfor, tillade svangerskabsafbrydelse eller fosterreduktion efter anmodning fra en særligt beskikket værge. For beskikkelsen af denne værge finder bestemmelsen i værgemålslovens § 50 tilsvarende anvendelse. Samrådets afgørelse kan indbringes for ankenævnet af kvinden eller værgeren.

§ 99. Er kvinden under 18 år, og har hun ikke indgået ægteskab, skal forældremyndighedens indehaver samtykke i anmodningen.

Stk. 2. Samrådet kan, når omstændighederne taler derfor, tillade, at samtykke efter stk. 1 ikke indhentes. Samrådets afgørelse kan af kvinden indbringes for ankenævnet.

Stk. 3. Samrådet kan, når omstændighederne taler derfor, tillade svangerskabsafbrydelse eller fosterreduktion, selv om samtykke efter stk. 1 nægtes. Samrådets afgørelse kan indbringes for ankenævnet af kvinden eller forældremyndighedens indehaver.

h) Tilladelser og afslag efter § 99 stk. 2 og stk. 3, 1999-2011

Til og med 2006 omfatter grafens tal såvel ansøgninger efter § 99, stk. 2 som stk. 3. Fra og med 2007 er tallene opgjort særskilt for de to bestemmelser.

Antallet af ansøgninger om tilladelse efter § 99 har i de seneste år vist en faldende tendens, dog med en stigning i 2010 og i 2011. Fra 2010 til 2011 er der en stigning på 23,4 %, fra 47 ansøgninger til tilladelse i 2010 til 58 ansøgninger om tilladelse i 2011. Antallet af tilladelser i 2011 ligger dog omkring gennemsnittet for de seneste 10 år.

Der har gennem årene ikke været givet afslag efter § 99, stk. 3, som vedrører tilfælde, hvor forældremyndighedens indehaver nægter samtykke.

1.3 Fosterreduktion

Sundhedslovens betingelser for fosterreduktion:

§ 95. En kvinde, der er gravid med flere fostre, kan uden særlig tilladelse få reduceret antallet af fostre, hvis indgrebet kan foretages inden udløbet af 12. svangerskabsuge og væsentligt formindsker en risiko for, at kvinden spontant vil abortere alle fostre, at et eller flere fostre som følge af for tidlig fødsel ikke vil være levedygtige eller vil få en alvorlig legemlig eller sjælelig lidelse, at der vil opstå fare for kvindens liv, eller at kvindens legemlige eller sjælelige helbred vil blive væsentligt forringet.

Stk. 2. Er 12. svangerskabsuge udløbet, kan en kvinde i de i stk. 1 nævnte tilfælde få tilladelse til fosterreduktion, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 3. Uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde kan en kvinde få tilladelse til at få reduceret antallet af fostre, hvis der er risiko for, at fosteret på grund af arvelige anlæg eller beskadigelse eller sygdom i fostertilstanden vil få en alvorlig legemlig eller sjælelig lidelse.

Stk. 4. Må fosteret i de i stk. 2 og 3 nævnte tilfælde antages at være levedygtigt, kan tilladelse til fosterreduktion kun gives, hvis de i stk. 3 nævnte omstændigheder med afgørende vægt taler for det.

§ 96. Selv om 12. svangerskabsuge er udløbet, kan en kvinde uden tilladelse få reduceret antallet af fostre, hvis indgrebet er nødvendigt for at afværge fare for hendes liv eller for en alvorlig forringelse af hendes legemlige eller sjælelige helbred og denne fare udelukkende eller ganske overvejende er lægefagligt begrundet.

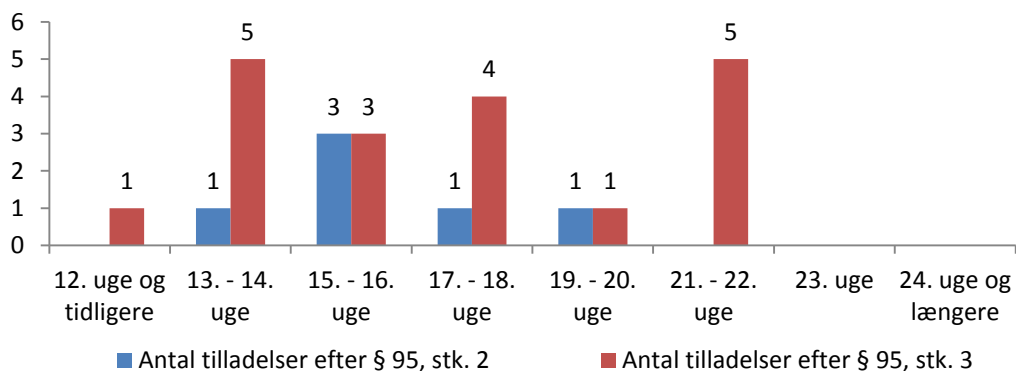
Samrådene har i 2011 behandlet 26 ansøgninger om fosterreduktion efter 12. svangerskabsuge. Der blev givet 25 tilladelser og 1 afslag.

Ansøgningerne fordeler sig med 19 ansøgninger begrundet i fare for, at et eller flere af fostrene ville få en legemlig eller sjælelig lidelse, jf. § 95, stk. 3, og 7 ansøgninger vedrørende formindskelse af risikoen for det eller de tilbageblevne fostre, jf. § 95, stk. 2.

I alle de 19 ansøgninger begrundet i fare for, at et eller flere af fostrene ville få en legemlig eller sjælelig lidelse, blev der givet tilladelse. I de 7 ansøgninger vedrørende formindskelse af risikoen for det eller de tilbageblevne fostre blev der givet 6 tilladelser og 1 afslag.

Antallet af sager om fosterreduktion ligger omkring 20-30 om året. I 2011 blev der givet 25 tilladelser. I 2010 blev der givet 23 tilladelser, og i 2009 blev der givet 29 tilladelser og 1 afslag.

j) Tilladelser til fosterreduktion i 2011 fordelt på graviditetsalder

De fleste tilladelser til fosterreduktion efter § 95, stk. 3, er givet i 13.- 14. uge, i 17.- 18. uge samt i 21.-22. uge. De fleste tilladelser til fosterreduktion efter § 95, stk. 2 er givet i 15.- 16. uge.

2. Ankenævnets virksomhed i 2011

2.1 Ankesager

Ankenævnet har i 2011 modtaget 48 ankesager over samrådernes afslag på tilladelser, som omtalt ovenfor.

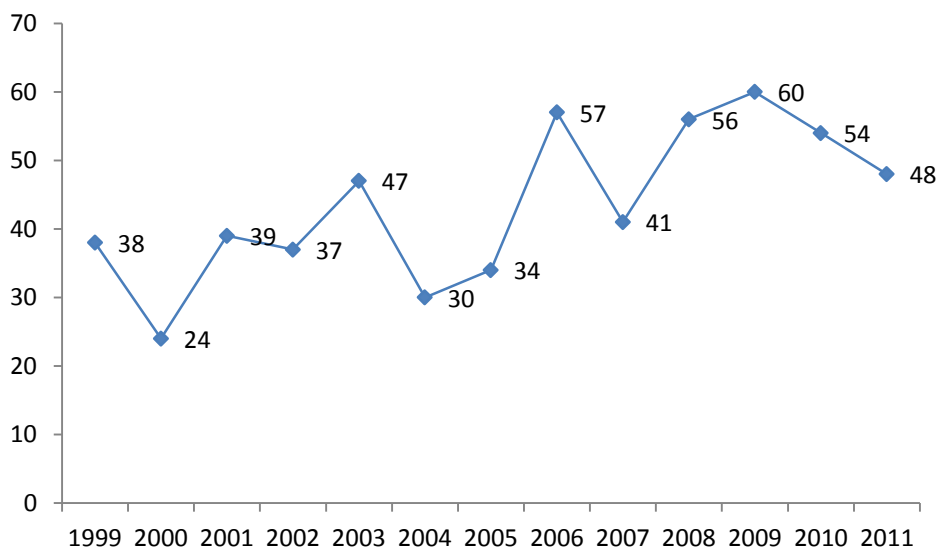
Sagerne fordeler sig således

- 38 ankesager om afslag på tilladelse til svangerskabsafbrydelse, jf. § 94 (1 sag er frafaldet inden behandling og indgår derfor ikke i statistikken)
- 7 ankesager om afslag på tilladelse til svangerskabsafbrydelse uden forældresamtykke, jf. § 99
- 1 ankesag om afslag på tilladelse til fosterreduktion, jf. § 95
- 2 ankesager om afslag på tilladelse til sterilisation, jf. § 106, stk. 2 og § 107

Fra 2010 til 2011 er antallet af ankesager faldet med ca. 11 % fra 54 i 2010 til 48 i 2011.

Den følgende graf viser udviklingen:

k) Antal indbragte sager for ankenævnet 1999-2011

Antallet af ankesager varierer meget over årene og viser et fald i 2010 og 2011.

2.2. Ankesager vedr. svangerskabsafbrydelse

Ankenævnet har i 2011 behandlet 38 sager om tilladelse til svangerskabsafbrydelse efter 12. uge, jf. § 94 stk. 1 nr. 1 - 6, og 5 sager om tilladelse til svangerskabsafbrydelse uden at indhente samtykke fra forældremyndighedens indehaver, jf. § 99, stk. 2.

I 31 (82 %) af de 38 sager om tilladelse til svangerskabsafbrydelse efter 12. uge, jf. § 94 stk. 1, nr. 1 - 6, stadfæstede ankenævnet samrådets afgørelse. Ankenævnet har i 7 sager (18 %) ændret samrådets afslag på svangerskabsafbrydelse til en tilladelse.

Ankenævnet har i 2011 behandlet 2 sager om tilladelse til svangerskabsafbrydelse, selvom forældremyndighedens indehaver har nægtet at give samtykke, jf. § 99, stk. 3. Ankenævnet stadfæstede begge afgørelser.

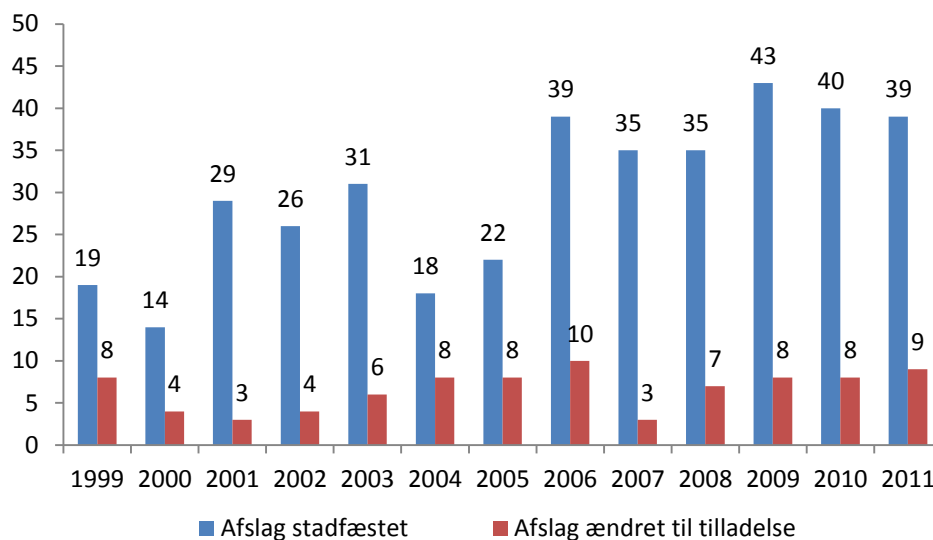
I de 5 sager om afslag på tilladelse til svangerskabsafbrydelse uden indhentelse af forældremyndighedens indehavers samtykke stadfæstede ankenævnet samrådenes afgørelser om afslag på svangerskabsafbrydelse, jf. § 99, stk. 2.

2.3. Ankenævnets ændringer af samrådenes afgørelser

Af de 48 ankesager, som blev indbragt for ankenævnet i 2011, stadfæstede ankenævnet 39 af samrådenes afgørelser om afslag på tilladelse. Ankenævnet ændrede 7 af samrådenes afslag på tilladelse til svangerskabsafbrydelse, jf. § 94, 1 afslag på tilladelse til sterilisation, jf. § 107 blev ændret til tilladelse, og 1 afslag på fosterreduktion, jf. § 95 blev ændret til tilladelse.

Den følgende graf viser udviklingen:

m) Antal stadfæstede eller ændrede afgørelser i ankenævnet, 2001 – 2011

I 2011 har ankenævnet i ca. 19 procent af ankesagerne ændret samrådenes afslag til en tilladelse. Dette er det samme som i 2010, hvor ankenævnet ændrede 19 procent af ankesagerne.

Ankenævnet har de seneste 10 år gennemsnitligt ændret ca. 19 procent af ankesagerne.

Den følgende graf viser udviklingen:

1) Ankenævnets ændringer af samrådernes afgørelser i procent, 1999-2011

